

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Věry Šimůnkové a soudců Mgr. Josefa Straky a JUDr. Davida Krysky ve věci

žalobce: **R. CH. N. C., a.s.**
se sídlem X

proti
žalovanému: **Krajský úřad Středočeského kraje**
se sídlem Zborovská 11, 150 21 Praha 5

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 2. 2018, č. j. 121340/2017/KUSK,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a průběh správního řízení

1. Městský úřad Mnichovo Hradiště, odbor výstavby a životního prostředí (dále jen „vodoprávní úřad“) na základě podnětu provedl dne 25. 1. 2017 místní šetření v obci B.

Shodu s prvopisem potvrzuje: J. R.

u koryta vodního toku K., a to v úseku mezi hranicí E. D. a potrubním propustkem u rekreačních chat zahrnujícím přibližně 300 metrů toku. V rámci tohoto šetření vodoprávní úřad zaznamenal existenci zásahu do koryta toku spočívající ve vytěžení zeminy v řádech odhadu stovek tun a její deponování v nivě toku na pozemcích v soukromém vlastnictví, mj. i na pozemku parc. č. X v k. ú. B., část materiálu byla přesunuta na pozemek parc. č. X v k. ú. B.. Dle vyjádření přítomného zástupce správce vodního toku, jímž bylo P. L., státní podnik (dále jen „P. L.“), nebyl dán k zaznamenané činnosti souhlas. Dle vyjádření dalších osob přítomných u místního šetření bylo umístění vytěženého materiálu na pozemcích učiněno bez souhlasu jejich vlastníků, přičemž v září 2016 bylo zahájeno vypouštění K. R., jehož provozovatelem je žalobce. V témže období mělo proběhnout i bagrování zkoumané oblasti.

2. Na základě poznatků z místního šetření vodoprávní úřad předvolal k podání vysvětlení žalobce pověřeného zmocněnce, a dále R. M., jednoho z vlastníků dotčených pozemků. Obsah těchto vysvětlení naznačoval, že vytěžení zeminy v okolí K. prováděl žalobce, resp. jeho zaměstnanci.
3. Dne 31. 3. 2017 vodoprávní úřad provedl v obci B. u vodního Toku K. v úseku říčního kilometru 14,5 – 14,8 další místní šetření, při kterém pořídil fotografie, zachycující koryto vodního toku, při jehož pravém břehu (z pohledu fotografie na levé straně) je navršen pás vytěžené zeminy přesahující výšku okolního terénu, zatímco při levém břehu (z pohledu fotografie na pravé straně) je patrné prohloubení terénu směrem ke korytu a rozbrázděná zemina. V protokolu z místního šetření je zaznamenáno, že z důvodu nebezpečí z prodlení byly zajištěny fotografie místa, současně je konstatováno, že vodní tok je rozšířen o cca 2-4 metry v úseku od trubního propustku 300 metrů po proudu až k první zóně C. Č. R., sedimenty jsou vybagrovány na pravém břehu a voda z okolních pozemků nemůže odtékat do vodního toku.
4. Vodoprávní úřad dále opatřil stanovisko A. O. P. A. K. ČR., oddělení S. C. Č. R. (dále jen „správa C.“) ze dne 15. 5. 2017. V něm se uvádí, že v lokalitě I. a III. zóně ochrany přírody a na území evropsky významné lokality CZ00212006 D. je evidována „prohrávka“ toku K. a deponování vytěžených sedimentů na okolních pozemcích (úsek i pozemky jsou podrobně specifikovány). Stanovisko dále uvádí podrobný výčet druhů rostlin, z nichž některé jsou zvláště chráněné či silně ohrožené, současně je však konstatováno, že se vyskytují ve značné vzdálenosti od probíhajících prací a neměly by jimi být nijak ovlivněny. Správa C. dále konstatovala, že zásahem do koryta vodního toku – jehož profil byl již dříve vyplněn bahnitým sedimentem – sice nedošlo k výraznému negativnímu ovlivnění jeho stavu, avšak deponováním značného množství vytěženého a na živiny bohatého substrátu ve významném krajinném prvku v toku K. došlo k negativnímu ovlivnění a ohrožení ekologicko-stabilizačních funkcí údolní nivy a narušení její obnovy a přirozeného vývoje. Deponováním vytěženého bahna vznikl val o šířce minimálně 5 metrů a mocnosti cca 1 metr, který oddělil tok K. od navazujícího mokřadu a tůň, jeho koryto je nyní zahloubeno proti okolnímu terénu a je omezena nebo zcela eliminována možnost rozlivu vody při nižších průtocích a sycení tůň sousedním tokem, čímž pro vodní organismy vzniká překážka zamezující jejich migraci mezi vodními plochami v nivě a tokem. Správa C. dále odkazuje na závěry terénního šetření ze dne 12. 5. 2017, při němž byl na dotčených plochách zdokumentován vyrážející porost expanzivní křídlatky, což potvrzuje předpoklad, že plochy zanesené deponováním vytěženým substrátem budou zarůstat

invazivními druhy rostlin, čímž dojde k výraznému negativnímu ovlivnění stávající vegetace biotopů vyskytujících se v dané lokalitě. V závěru svého stanoviska správa C. navrhuje provést kompenzační opatření v podobě odstranění deponovaného sedimentu a vysvahování terénu tak, aby byla břehová linie plynule napojena do úrovně okolní nivy, a to v době mimo vegetační období. Přílohou stanoviska je fotodokumentace z terénního šetření ze dne 12. 5. 2017.

5. Dne 20. 6. 2017 bylo žalobci doručeno oznámení vodoprávního úřadu o zahájení řízení o podezření ze spáchání správního deliktu podle § 125a odst. 1 písm. n) zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění zákona č. 39/2015 Sb. (dále jen „vodní zákon“).
6. Dne 27. 7. 2017 proběhlo u vodoprávního úřadu ústní jednání za přítomnosti žalobcova pověřeného zástupce. V průběhu tohoto jednání:
 - Byl zástupce žalobce poučen jako obviněný a současně byl **vyslechnut jako zástupce obviněné právnické osoby**. Vypověděl, že žalobce dlouhodobě poukazoval na špatný stav toku K., v roce 2014 jej kontaktovalo P. L. coby správce daného vodního toku se záměrem vyčistit úsek pod tehdy napuštěným K. R.. V lednu 2016 však žalobce zjistil, že k žádnému čištění nedošlo, a proto dne 3. 5. 2016 podal podnět k vodoprávnímu úřadu, který následně provedl vodoprávní dozor, při němž zjistil, že kvůli zanesení toku voda neodtéká. Žalobce proto dne 7. 9. 2016 oznámil vypouštění K. R., a to s předstihem, aby se vyhnul kolizi. V září 2016 obdržel od vodoprávního úřadu několik připomínek k vypouštění rybníka. Následně se žalobce rozhodl vyčistit kritický úsek v délce přibližně 300 metrů, proto požádal e-mailem ze dne 29. 9. 2016 správu C. o povolení a telefonicky celou věc konzultoval s tehdejšími řediteli správy C. Ing. M., který v tom neviděl problém, protože zásah povolovali již správci vodního toku. Žalobce následně ve dnech 4. až 5. 10. 2016 celý kritický úsek pročistil, přičemž pracoval ve třetí zóně C. a zhruba 20 metrů v první zóně C.. Tímto zásahem chtěl žalobce zabránit škodě na svém majetku (osádce ryb) a škodách na nemovitostech ležících pod K. R.. Po tomto zásahu probíhalo vypouštění rybníka až do výlovu dne 16. 11. 2016 bez problémů. Zástupce žalobce dále vypověděl, že stav koryta vodního toku neumožňoval naplnění rozhodnutí o nakládání s vodami vydaného pro K. R., neumožňoval jeho řádné vypouštění, čímž docházelo k materiálním škodám, a to jak na straně vlastníků nemovitostí pod K. R., tak i na straně žalobce, jenž měl při respektování omezení plynoucích z pravomocného rozhodnutí omezené možnosti hospodaření. V této souvislosti zástupce žalobce v průběhu výpovědi připomněl zákonná ustanovení o krajní nouzi a o povinnosti zakročit na ochranu jiného v případě hrozící škody či odvrátit hrozící újmu. Opakovaně upozornil, že žalobce před realizací akce opakovaně upozorňoval příslušné orgány, že správce vodního toku porušuje vodní zákon, navíc svůj záměr konzultoval se správou C.. Pokud jde o sedimenty na pozemcích soukromých vlastníků, vzhledem k časové tísní byl žalobce nucen jednat okamžitě a domlouvat se bezprostředně při vlastním čištění. Pracovníci žalobce, kteří byli na místě, na požadavky dotčených vlastníků reagovali, a pokud vlastníci požadovali odvoz sedimentů ze svých pozemků, pak je žalobce odvezl na své pozemky. Stejně vlastníkům vyhověl i v případě požadavků na zpevnění koryta kamenivem, což provedl na své náklady. Zástupce žalobce dále zdůraznil, že žalobce vytěženou zeminu ukládal na dřívější zarostlá a nezavezená

místa určená k vykládce dle protokolů České inspekce životního prostředí (dále jen „ČIŽP“). V této souvislosti zástupce žalobce odkázal na žalobcovo vyjádření k dopisu ČIŽP ze dne 12. 5. 2017, ve kterém měl žalobce žádat o sdělení stanoviska, jak bude naloženo se starým sedimentem, případně zda zahájí správní řízení se zhotovitelem čištění K. z minulých období kvůli zanechání výkopů na místě bez dalšího zpracování. V závěru výsledku zástupce žalobce uvedl, že žalobce je ochoten projevit dobrou vůli a zaplatit R. M. nájem za část pozemku, kterou kvůli navezeným sedimentům nemohl zemědělsky využívat.

- Byl **vyslechnut jako svědek R. M.**, který vypověděl, že při procházce se psem zjistil, že koryto K. se bagruje, a proto se dotázal bagristy, co se to děje, neboť bagrovací práce probíhaly i na jeho pozemku, přestože k tomu žádné svolení nedal. Bagrista ho odkázal na žalobce. V návaznosti na to svědek telefonicky kontaktoval různé pracovníky žalobce, kteří mu sdělili, že provedení bagrovacích prací bylo nutné kvůli vypuštění rybníka, aby nedošlo k vyplavování chatařů, a také proto, že se správcem vodního toku i vodoprávním úřadem je špatná domluva. Zároveň svědkovi přislíbili, že z jeho pozemku budou vytěžené sedimenty odstraněny. Následujícího dne svědek našel na svém pozemku vytěženou hromadu zhruba 2,5 metrů vysokou a zhruba 15 metrů dlouhou. Navíc zaznamenal, že v důsledku bagrování došlo na jeho pozemku ke škodám: Byl poničen sloupek brány a spadl plot v délce zhruba 15 metrů. V průběhu ledna žalobce při každém nasněžení opakovaně vyslal traktor a nechal vyhrnout hlavní hromadu sedimentů, čímž došlo k vyhrnutí nové příjezdové cesty skrz tři pozemky a přes spadlý drátěný plot, který tak byl nenávratně zničen, ačkoliv na pozemek vede skrz bránu příjezdová cesta. Koncem ledna byla hromada sedimentů odvezena, ale ke dni 30. 3. 2017 ležely na třech čtvrtinách pozemků vytěžené sedimenty o výšce zhruba 0,75 metrů a v šíři 9 metrů. Svědek o této skutečnosti informoval pracovníka žalobce, který mu slíbil, že až budou vhodné podmínky, sedimenty odvezou. Svědek dále vypověděl, že v důsledku rozšíření koryta vodního toku mu byla zabrána část pozemku parc. č. X v k. ú. B. a část pozemku parc. č. X v k. ú. S. v celé jejich šíři. Kvůli uvedeným úpravám byl navýšen břeh koryta K. a podzemní ani povrchová voda nemůže odtékat, v důsledku čehož je pozemek parc. č. X v k. ú. S. již zatopený.
 - Byla vyslechnuta **jako svědkyně M. D.**, která vypověděla, že o zásahu nebyla předem informována, ani o tom, kdo zásah provádí, její pozemek byl celý měsíc pod vodou. Až po provedení prací voda druhého dne ustoupila. S umístěním bahna na svůj pozemek svědkyně souhlasila, protože to považovala za vyřešení dané situace. O tom, že práci prováděl žalobce, svědkyně nevěděla.
 - Byl **proveden listinný důkaz** protokolem z místního šetření ze dne 31. 3. 2017 a připojenou fotodokumentací (viz odstavec 3 výše).
 - V závěru jednání byl přítomný zástupce žalobce **vyzván k seznámení se s podklady pro vydání rozhodnutí**, čehož nevyužil.
7. Rozhodnutím vodoprávního úřadu ze dne 13. 9. 2017, č. j. MH-VŽP/6606/2017-8/71/Vjp (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“), byl žalobce shledán vinným, že ve dnech 4. až 5. 10. 2016 provedl v úseku dlouhém přibližně 320 metrů na pozemcích parc. č. X, X, X a X v k. ú. a B. a na pozemcích parc. č. X a X v k. ú. S., v obci B., místní části nová V., na významném vodním toku K. v říčním kilometru 14,5 až 14,82,

č. h. p- 1-05-02-073, těžbu sedimentů spojenou s rozšířením koryta významného vodního toku K. o cca 2 až 4 metry, a to vše bez povolení vodoprávního úřadu a potřebných souhlasů dotčených orgánů a vlastníků dotčených pozemků, čímž spáchal správní delikt podle § 125a odst. 1 písm. n) vodního zákona, který spočívá v porušení zákazu dle § 46 odst. 1 vodního zákona, za což mu byla uložena pokuta ve výši 100 000 Kč a dále paušální náhrada nákladů řízení ve výši 1 000 Kč. V odůvodnění prvostupňového rozhodnutí vodoprávní úřad shrnul obsah výpovědi žalobce a zástupce, výpovědi svědků včetně obsahu správního spisu, přičemž shledal, že je dostatečně prokázáno, že žalobce se inkriminovaného jednání skutečně dopustil. Vodoprávní úřad neshledal za důvodný žalobcův argument o odvracení škody na svém majetku a na majetku třetích osob, neboť šlo o jednání protizákonné, a navíc byla způsobena újma na majetku třetích osob. Dle vodoprávního úřadu zvyšuje závažnost deliktu především skutečnost, že šlo o neodborný zásah provedený v korytě významného vodního toku nacházejícího se v C. ČR. a v evropsky významné lokalitě N. 20X00, tímto zásahem bylo koryto významného vodního toku nevratně rozšířeno, byly odtěženy bahnité sedimenty, poškozené břehy a došlo k záboru pozemků v soukromém vlastnictví. Byť vytěžení sedimentu mělo částečně pozitivní vliv na odtok vody ze zaplavených pozemků nacházejících se na levém břehu podél vodního toku a zamezilo se tím dalšímu poškození majetku třetích osob (rekreačních chat), tak zároveň následným uložením sedimentů na pravém břehu došlo k navýšení nivelity terénu, a tím i ke změně odtokových poměrů z pozemků parc. č. X v k. ú. B. a parc. č. X v k. ú. S., které jsou v důsledku toho zamokřené a jejich vlastníci je nemohou plnohodnotně užívat. Vodoprávní úřad rovněž poukázal na vyjádření správy C., podle něhož došlo k negativnímu ovlivnění stabilizačních funkcí údolní nivy, narušení její obnovy a přirozeného vývoje. Naproti tomu jako polehčující okolnosti vodoprávní úřad zohlednil, že žalobce se doznal, byl vodoprávním úřadem trestán poprvé a navíc v průběhu správního řízení spolupracoval. Vodoprávní úřad se rovněž zabýval otázkou likvidačního charakteru sankce, přičemž přihlédl ke skutečnosti, že žalobce je podnikající právnickou osobou, která není v úpadku, a proto pokutu ve výši 100 000 Kč neshledal za nepřiměřenou jejím osobním a majetkovým poměrům do té míry, že by byla schopna přivodit žalobci platební neschopnost či jej donutila ukončit podnikatelskou činnost.

8. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce odvolání. V něm předně zdůraznil, že uloženou pokutu považuje za nepřiměřeně přísnou. Dále namítal, že v rámci své hospodářské činnosti již dlouhodobě upozorňuje na problémy s průtočností vodního toku K., avšak vodoprávní úřad dostatečně nekonal. Žalobce proto chtěl docílit především toho, aby vodoprávní úřad konal a donutil správce vodního toku K. pročistit vodní koryto tohoto toku a nedocházelo tak ke škodám na majetku třetích osob. V této souvislosti poukázal na rozsudek Krajského soudu v Praze ze dne 2. 6. 2015, č. j. 46 A 67/2013-39 ze dne 2. 6. 2015, č. j. 46 A 67/2013-39 (dále jen „rozsudek ve věci *Manipulační řád K. R.*“), v němž měl soud vyslovit závěr, že není podstatné, co bylo důvodem snížení kapacity koryta K. a zda se tak dělo kvůli ochraně přírody nebo z důvodu špatného hospodaření správce toku, neboť bez ohledu na tyto skutečnosti bylo povinností vodoprávního úřadu průtočnost zajistit. Právě s ohledem na tento závěr soudu žalobce předpokládal, že se správní orgány budou snažit vyřešit nežádoucí stav na toku K., což se ale nestalo, a právě proto chtěl žalobce dosáhnout toho, aby P. L. začalo plnit své povinnosti správce vodního toku. V této souvislosti

žalobce znovu poukázal na svá vyjádření v řízení před vodoprávním úřadem, v nichž vysvětloval, proč k vyčištění koryta K. přistoupil, přičemž jeho hlavním záměrem bylo zabránit škodě na majetku. Žalobce dále poukázal na rozhodnutí správy C. ze dne 14. 7. 2015, vydané pod č. j. SR/181/CR/15/720-3 (dále jen „rozhodnutí C. o udělení výjimky“), z něhož dovozoval, že ani správa C. neměla proti vyčištění koryta K. námitky a naopak jej prostřednictvím Ing. M. podporovala. Žalobce současně poukázal na skutečnost, že mezi ním a P. L., jemuž bylo rozhodnutí o výjimce uděleno, došlo k dohodě, že práce fyzicky provede žalobce. V závěru odvolání žalobce zdůraznil, že nezpůsobil žádnou škodu, naopak předešel vzniku dalších škod zaplavováním pozemků třetích osob, navíc nebylo doloženo, že by uvedeným zásahem došlo ke skutečnému významnému poškození významného krajinného prvku K..

9. Žalovaný si v průběhu odvolacího řízení vyžádal vyjádření P. L.. To ve své odpovědi ze dne 8. 1. 2018 vyslovalo nesouhlas s tím, že by v daném úseku mělo povinnost těžby sedimentů, jak se zřejmě domnívá žalobce, ale přesto zde těžbu provádí, a to právě s ohledem na ochranu zastavěného území při zvýšených průtocích. Dle P. L. spočívá hlavní potíž v nevhodné manipulaci na K. R., který nemá platný manipulační řád, na což byl žalobce v minulosti upozorňován, přesto však zcela nevhodným způsobem prováděl vypouštění tohoto rybníka, což vede k vyplavování velkého množství sedimentu v toku K. a jeho nadměrnému usazování, čímž se koryto každoročně silně zanáší a výrazně se tak snižuje jeho průtočná kapacita. Žalobce následně na nedostatečnou průtočnou kapacitu sám upozorňuje a žádá P. L. o zprůtočnění. Dle P. L. tak žalobce činí z důvodu, že odbahnění rybníka by bylo ekonomicky náročné, zatímco rychlým vypouštěním dokáže část sedimentu odplavit do koryta vodního toku, kde následně žádá jeho odtěžení po správci vodního toku (P. L.). Hlavním důvodem každoročního zanášení koryta K. je však dle P. L. právě nevhodná rychlost vypouštění rybníka bez manipulačního řádu. Ke svému vyjádření dále P. L. připojilo sérii fotografií dotčené lokality, dále sérii smluv o dílo z let 2007 až 2015 (včetně faktur o úhradě cen díla), jejichž předmětem bylo provedení čištění koryta K., kdy P. L. uzavíralo tyto smlouvy coby objednatel s různými soukromými subjekty (obchodními společnostmi) coby zhotovitel. Dále P. L. připojilo sérii veřejnoprávních povolovacích aktů:

- souhlas vodoprávního úřadu ze dne 14. 12. 2015 s provedením udržovacích prací v korytě K. ohlášených P. L., a to v rozsahu pozemků parc. č. X a X k. ú. S. v úseku říčního kilometru 14,0-14,5 za pomoci trhacích prací malého rozsahu,
- rozhodnutí Obvodního báňského úřadu pro území Hlavního města Prahy a Středočeského kraje ze dne 17. 12. 2015, jímž bylo P. L. povoleno provádění trhacích prací malého rozsahu za účelem odbahnění dna K.,
- souhlas vodoprávního úřadu ze dne 14. 12. 2015 s prováděním udržovacích prací,
- závazné stanovisko Správy C. ze dne 22. 4. 2015 k projektu revitalizace K. prováděného společností S. H. a. s. zastoupené P. L.,
- rozhodnutí Správy C., jímž byl P. L. udělen souhlas k zásahu do významného krajinného prvku toku K. spočívající ve vyčištění koryta (platný do 15. 3. 2015),

- rozhodnutí správy C. o udělení výjimky (zmiňované v odvolání žalobce – viz odstavec 8 výše).
10. Z obsahu posledně zmiňovaného rozhodnutí správy C. o udělení výjimky vyplývá, že jde o výjimku podle § 56 odst. 1 a odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění zákona č. 39/2015 Sb. (dále jen „zákon o ochraně přírody“) udělenou ve prospěch P. L. na základě jeho žádosti. Jednalo se o jednak výjimku ze zákazu sbírat, trhat, poškozovat a dopravovat zvláště chráněné druhy rostlin (§ 49 odst. 1 zákona o ochraně přírody) a zasahovat do jejich biotopů, a dále o výjimku ze zákazu rušit, zraňovat, usmrcovat, poškozovat či přemísťovat vývojová stadia nebo užívaná sídla zvláště chráněných druhů živočichů (§ 50 odst. 2 zákona o ochraně přírody), a to vše v souvislosti s odstraněním sedimentu z koryta toku K. v říčním kilometru 14,000-14,500. Ve výroku předmětného rozhodnutí jsou dále uvedena rodová a druhová označení konkrétních kategorií rostlin a živočichů, na které se udělená výjimka vztahuje, a současně je ve výroku stanovena podmínka, že odstranění sedimentů nesmí probíhat v období rozmnožování a vegetační sezony rostlin od 1. března do 31. července. Platnost výjimky byla udělena do 31. 12. 2017.
 11. Žalovaný následně seznámil žalobce s doplněním podkladů o shora specifikované vyjádření P. L. a jeho příloh a vyzval jej k případnému vyjádření ve stanovené lhůtě. Po jejím uplynutí vydal žalovaný rozhodnutí ze dne 6. 2. 2018, č. j. 121340/2017/KUSK (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž odvolání žalobce zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil. Žalovaný se ztotožnil se skutkovými zjištěními učiněnými vodoprávním úřadem, jež byla v průběhu odvolacího řízení doplněna vyjádřením P. L.. Právě s odkazem na vyjádření P. L. žalovaný vyloučil, že by žalobce měl se zmiňovaným správcem vodního toku nějakou dohodu o provádění prací. Žalovaný se rovněž zcela ztotožnil s odůvodněním uložené pokuty.

II. Obsah žaloby

12. Žalobce zdůrazňuje přetrvávající problémy související s vypouštěním K. R., v této souvislosti poukazuje na závěry rozsudku ve věci *Manipulační řád K. R.* (viz odstavec 8 výše) a na rozhodnutí C. o udělení výjimky. Právě existenci rozhodnutí C. o udělení výjimky žalobce považuje za stěžejní důvod, proč nemůže napadené rozhodnutí obstát. Rozhodnutím o udělení výjimky totiž byla příslušným správním orgánem povolena činnost, kterou žalobce fakticky vykonal. Jeho jednání spočívající v odstranění sedimentu z koryta toku K., jež bylo předmětem povolené výjimky, proto nemůže vykazovat znaky společenské škodlivosti, která je jedním ze znaků přestupku jak podle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, účinného do 30. 6. 2017 (dále jen „přestupkový zákon“), tak i podle zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, účinného od 1. 7. 2017 (dále jen „zákon o odpovědnosti za přestupky“). Správní orgány obou stupňů však vycházely pouze z toho, že žalobce odpovídá za přestupek, neboť jeho jednání bylo protiprávní, avšak opomněly, že samotná protiprávnost nepostačuje a musí být dána kumulativně se společenskou škodlivostí. Žalobce je však přesvědčen, že jeho konání za společensky škodlivé označit nelze, neboť naplňovalo cíle, pro která byla příslušným orgánem povolena výjimka.
13. Žalobce dále namítá, že již v odvolání proti prvostupňovému rozhodnutí namítal, že k vyčištění vodního toku odstraněním sedimentu přikročil se souhlasem správce vodního toku, P. L.. Tento argument však nebyl žalovaným vůbec vyvrácen, naopak

žalovaný nesprávně argumentuje tím, že P. L. sjednalo smlouvu s jinou osobou nežli s žalobcem, a že tato osoba odstranění sedimentů zrealizovala. O ničem takovém však samotná smlouva nevypovídá. V předmětné smlouvě bylo ujednáno provedení prací na prosinec 2015, v té době však žádné odstraňovací práce provedeny být nemohly, což ostatně potvrzuje sám žalovaný na str. 3 napadeného rozhodnutí, kde poukazuje na to, že vodoprávní úřad již v polovině června 2016 konstatoval nedostatečný odtok kvůli zanesení toku. Pokud by vodní tok byl skutečně vyčištěn odstraněním sedimentu v prosinci 2015, pak si žalobce klade otázku, kde se potom tento sediment vzal, aby vodoprávní úřad o pouhých šest měsíců později konstatoval zanesení vodního toku sedimenty a aby žalobce mohl tento sediment v říjnu 2016 odstranit. Dle žalobce jde o otázku hodnou znalce. V této souvislosti žalobce poukazuje na to, že K. R. nebyl na podzim 2015 vypuštěn právě z důvodu nutnosti odstranění sedimentů, jimiž byl vodní tok zanesen. Pokud by v prosinci 2015 k odstranění těchto sedimentů skutečně došlo, pak je nemožné, aby v průběhu roku 2016 byla kvůli jejich přítomnosti K. neprůchodná a rybník musel být vypuštěn až v listopadu 2016. Žalobce zdůrazňuje, že právě zjištění o neprůchodnosti vodního toku jej přimělo k tomu, aby v říjnu 2016 sediment v nejkritičtější cca 300 metrovém úseku odstranil. Konal přitom se souhlasem správce vodního toku (P. L.) a počínal si i v souladu s povolenou výjimkou.

14. Žalobce dále opakovaně připomíná, že zanesení koryta K. představuje dlouhodobý problém související s vypouštěním K. R., neboť při vypouštění tohoto rybníka při současném zanesení koryta říčky docházelo k zaplavování pozemků při vodním toku a tím i ke škodám na majetku osob a na přírodě. Právě proto vodoprávní úřad a žalovaný spatřovali ve vypouštění rybníka správní delikt, což vyústilo ve vydání rozhodnutí o správním deliktu, které však bylo zrušeno rozsudkem ve věci *Manipulační řád K. R.* V uvedeném rozsudku mj. zazněl argument, že rybník prostě musí být vypouštěn, aby bylo možno zachovat stabilitu hráze. A právě v tom žalobce spatřuje zásadní problém: Pokud má být rybník vypouštěn z důvodu zachování stability jeho hráze, ale zároveň při tomto vypouštění skrz říčku zanesenou sedimenty dochází k zaplavování okolních pozemků a následně ke škodám na majetku a přírodě, pak není jiná možnost než zanesené koryto říčky vyčistit a umožnit průtok. Z tohoto důvodu je žalobce přesvědčen, že jeho jednání spočívající v odstranění sedimentů z koryta K. představovalo jednání v krajní nouzi ve smyslu § 24 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky. Žalobce je totiž přesvědčen, že měl volbu jen z těchto variant: Jednak mohl nechat další rok rybník opět nevypuštěný a tím riskovat stabilitu hráze, nebo mohl rybník vypustit do zaneseného koryta a tím zatopit pozemky po proudu vodního toku s vědomím škod na majetku a přírodě, anebo mohl sedimenty blokující odtok vody sám odstranit, jak to umožňuje rozhodnutí C. o udělení výjimky, přestože vydané k žádosti jiné osoby (P. L.). Žalobce tudíž vnímá odstranění sedimentů jako nejpříjemnější ze zvolených možností.

III. Vyjádření žalovaného

15. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě předně odkazuje na obsah shromážděných spisových podkladů, explicitně odkazuje na obsah rozhodnutí C. o udělení výjimky a cituje ze zápisu vodoprávního úřadu ze dne 25. 1. 2017 a ze stanoviska správy C. ze dne 15. 5. 2017. Dále poukazuje na vyjádření P. L. ze dne 8. 1. 2018, které nijak nepotvrdilo, že by si objednávalo jakékoliv práce v korytě K. u žalobce, naopak předložilo čtyři smlouvy o dílo, ze kterých vyplývá, že ani v jednom případě nebyly

práce prováděny žalobcem. Žalovaný navíc považuje žalobcovo tvrzení o provedení prací se souhlasem P. L. za rozporné i z toho důvodu, že v případě státního podniku jde o veřejného zadavatele, který každou investici musí zadávat ve veřejném výběrovém řízení. Žalovaný rovněž upozorňuje, že žalobce svá tvrzení týkající se závěrů správních orgánů opírá o odůvodnění na str. 3 napadeného rozhodnutí, v němž je však citován obsah odvolání psaného žalobcem. Žalovaný dále cituje znění § 46 odst. 1 a § 125a odst. 1 vodního zákona a rozebírá principy objektivní odpovědnosti nevyžadující zavinění, přičemž dospívá k závěru, že žalobce může tvrdit pouze takové skutečnosti a navrhopvat důkazy, které by prokázaly, že vynaložil veškeré úsilí, aby nedošlo k inkriminovanému jednání. Zpochybňuje-li žalobce skutková zjištění správního orgánu, přechází na něj dle názoru žalovaného důkazní břemeno. V průběhu odvolacího řízení byl přitom žalobce vyzván, aby se s vyjádřením P. L. seznámil, což však neučinil a zůstal nečinným, a proto dle žalovaného neunesl důkazní břemeno. Dle žalovaného je rovněž nepřiléhavá argumentace zákonem o odpovědnosti za přestupky, neboť i tento zákon pro jednání právnické osoby presumuje objektivní odpovědnost. K tomu odkazuje na § 112 odst. 4 zákona o odpovědnosti za přestupky. Žalovaný dále odkázal na § 24 odst. 2 zákona o odpovědnosti za přestupky upravující výčet situací, při nichž se nejedná o krajní nouzi, přičemž žalobce nijak neprokázal, že by rozšířením koryta vodního toku K. bylo odvráceno nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněného zákonem. Vypouštění rybníka za účelem zisku jistě není zájem chráněný zákonem, naopak ochrana životního prostředí je celospolečenským zájmem, kterému musí zájem na zisku ustoupit. V závěru žalovaný zdůrazňuje, že se zcela vypořádal s odvolacími námitkami. Žalobu navrhuje zamítnout.

IV. Posouzení soudem

16. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a že obsahuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Při přezkumu žalobou napadeného rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 s. ř. s.), přičemž napadené rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.). Vady, k nimž by byl povinen přihlédnout z moci úřední, soud neshledal.
17. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť žalovaný s tímto postupem vyjádřil souhlas a žalobce k výzvě soudu nesdělil, že by na projednání věci při jednání trval. Jeho souhlas se tak presumuje.
18. Ve věci není sporu o tom, že žalobce provedl práce spočívající ve vytěžení sedimentů z koryta vodního toku K. (v úseku specifikovaném ve výroku prvostupňového rozhodnutí) a tyto sedimenty deponoval na okolních pozemcích. Samotný skutek v zásadě není žalobcem nijak zpochybňován. Žalobce však nesouhlasí s tím, aby daný skutek byl kvalifikován jako správní delikt, a tuto svou úvahu opírá o dva zásadní argumenty: Jednak má za to, že jím provedené práce odpovídají tomu, co bylo povoleno na základě rozhodnutí o *udělení výjimky*; čili se domnívá, že neučinil nic, co by dříve neschválila správa C.. Dále má za to, že vyčištění koryta K. od sedimentů bylo jediným možným řešením, jak zajistit bezpečné vypouštění K. R., jež dle názoru žalobce bylo uloženo i rozsudkem ve věci *Manipulační řád K. R.*. Proto považuje vyčištění koryta za jednání v krajní nouzi, neboť v případě vypuštění skrz sedimenty zanesené koryto K. by docházelo k rozlivu vypuštěné vody na okolní pozemky, zatímco v případě nevypuštění by byla ohrožena stabilita hráze.

19. Pro posouzení první části žalobních námitek je relevantní následující právní úprava:
20. Podle § 125a odst. 1 písm. n) vodního zákona „[p]rávnícká nebo podnikající fyzická osoba se dopustí správního deliktu tím, že poruší zákaz podle § 46 odst. 1.“
21. Podle § 46 odst. 1 vodního zákona „[j]e zakázáno měnit směr, podélný sklon a příčný profil koryta vodního toku, poškozovat břehy, těžit z koryt vodních toků zeminu, písek nebo nerosty a ukládat do vodních toků předměty, kterými by mohlo dojít k ohrožení plynulosti odtoku vod, zdraví nebo bezpečnosti, jakož i ukládat takové předměty na místech, z nichž by mohly být splaveny do vod“, a podle odst. 2 „[u]stanovení předchozího odstavce se nevztahuje na případy, kdy se činnosti v něm uvedené provádějí v souladu s tímto zákonem.“
22. Podle § 15a odst. 3 vodního zákona „[u]držovací práce, které by mohly negativně ovlivnit životní prostředí nebo stabilitu vodního díla, je jeho vlastník povinen ohlásit vodoprávnímu úřadu. Ohlášení podléhá i obnova vodních děl zničených živelní pohromou nebo havárií a vodohospodářské úpravy; zemní práce a změny terénu v přirozených korytech vodních toků a na pozemcích sousedících s nimi, jimiž se podstatně nemění přirozená koryta vodních toků, nevyžadují stavební povolení ani ohlášení. V případech podle věty první a druhé činí lhůta pro sdělení vodoprávního úřadu, že nemá námitek, 15 dnů; v této lhůtě může stavební úřad ohlášenou obnovu nebo udržovací práce nebo vodohospodářské úpravy zakázat.“
23. Podle § 14 odst. 1 písm. b) vodního zákona „[p]ovolení k některým činnostem je třeba (...) k těžbě písku, šterku, bahna s výjimkou bahna k léčivým účelům, valounů apod. (dále jen "říční materiál") z pozemků, na nichž leží koryto vodního toku,“.
24. Podle § 14 odst. 2 věty první vodního zákona „[p]ovolení k činnostem uvedeným v odstavci 1 písm. a) nebo b) se nevyžaduje, vykonává-li je správce vodního toku (§ 48) v souvislosti s jeho správou nebo vlastník vodního díla v souvislosti s údržbou vodní nádrže.
25. Podle § 47 odst. 2 písm. d) vodního zákona „[s]právou vodních toků se rozumí povinnost (...) připravovat a zajišťovat úpravy koryt vodních toků, pokud slouží k zajištění funkcí vodního toku.“
26. Dle Přílohy č. 1 vyhlášky Ministerstva zemědělství č. 178/2012 Sb., kterou se stanoví seznam významných vodních toků a způsob provádění činností souvisejících se správou vodních toků (dále jen „vyhláška MZE č. 178/2012 Sb.“), je vodní tok K. zařazen mezi významné vodní toky, jehož správu zajišťuje ze zákona P. L. [§ 1 odst. 2 písm. a) zákona č. 305/2000 Sb., o povodích, ve znění pozdějších předpisů, ve spojení s § 48 odst. 1 vodního zákona a bodem 111 Přílohy č. 1 vyhlášky MZE č. 178/2012 Sb.].
27. Z výše uvedeného vyplývá, že vytěžování zeminy (sedimentů) z koryt vodních toků a její ukládání (deponování) při březích je činnost, která je obecně zakázána (§ 46 odst. 1 vodního zákona). Tento zákaz však neplatí v případech, kdy se inkriminovaná činnost provádí v souladu s vodním zákonem (§ 46 odst. 2 vodního zákona). Tak tomu bude zejména tehdy, bude-li činnost předmětem povolení vodoprávního úřadu [§ 14 odst. 1 písm. b) vodního zákona] vydaného formou správního rozhodnutí ve vodoprávním řízení (§ 115 odst. 1 a odst. 19 věta druhá vodního zákona). Dalším titulem k provádění zmiňované činnosti může být i souhlas vodoprávního úřadu vydaný na základě ohlášení, jestliže není vyžadováno povolení ve formě rozhodnutí, ale zároveň

daná činnost svým rozsahem překračuje limity specifikované v § 15a odst. 3 věty druhé vodního zákona (*pozn.: S účinností od 1. 2. 2020 jde o § 15 odst. 6 vodního zákona*).

28. Správce vodního toku patří mezi subjekty, které mohou vytěžování zeminy z koryt vodních toků či jiné udržovací práce v korytech vodních provádět bez povolovacího rozhodnutí vodoprávního úřadu [§ 14 odst. 1 písm. b), odst. 2 vodního zákona]. Správce vodního toku je tudíž oprávněn vykonávat dané činnosti toliko na základě ohlášení, a pokud tyto činnosti nepřesáhnou limity dle § 15a odst. 3 vodního zákona, pak je k jejich provádění správce vodního toku oprávněn i bez jakéhokoliv schválení ze strany vodoprávního úřadu. Tím se pozice správce vodního toku liší od pozice jiných fyzických a právnických osob, které by tutéž činnost mohly provádět jen na základě povolovacího rozhodnutí vodoprávního úřadu [§ 14 odst. 1 písm. b), odst. 2 *a contrario* vodního zákona].
29. Nicméně i v případě, že správce vodního toku může určitou činnost provádět zcela bez rozhodnutí či souhlasu vydávaných na základě vodního zákona, neznamená to, že by nemusel disponovat rozhodnutím vyžadovaným na základě jiného zákona, pokud by prováděním dané činnosti zasahoval do zájmů tímto zákonem chráněných. Proto, může-li v souvislosti s pracemi v korytě vodního toku dojít k potenciálnímu zásahu do vývoje některých zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, musí si i správce vodního toku opatřit rozhodnutí o výjimce podle § 56 zákona o ochraně přírody. Jak uvedl Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku ze dne 17. 4. 2019, č. j. 4 As 23/2019-38, „[p]ovinnost získat výjimku podle § 56 ZOPK má i instituce vykonávající státní správu, pokud by v rámci výkonu státní správy mohlo dojít k ohrožení zvláště chráněných rostlin nebo živočichů, a to i v případě, kdy tato instituce vydává tuto výjimku pro svoji vlastní činnost“. Tím spíše bude mít tuto povinnost správce vodního, který nevykonává státní správu, ale který vykonává jiné činnosti uložené vodním zákonem, mezi které patří i údržba koryt vodních toků [§ 47 odst. 2 písm. d) vodního zákona], při které v konkrétních případech může docházet k ohrožení zvláště chráněných rostlin nebo živočichů.
30. V nyní posuzované věci disponovalo P. L. (coby správce vodního toku K.) jednak souhlasem vodoprávního úřadu ze dne 14. 12. 2015, a jednak rozhodnutím správy C. o udělení výjimky. Druhý ze zmiňovaných aktů je rozhodnutím podle § 56 zákona o ochraně přírody (viz předchozí odstavec), které však nepředstavuje povolovací titul pro samotné vytěžování zeminy či jiných prací prováděných v korytě K., nýbrž pouze titul pro zásah do ochrany zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů specifikovaných ve výroku předmětného rozhodnutí.
31. Žalobce se proto mylí, domnívá-li se, že vytěžení zeminy z koryta K. a její deponování po okolních březích bylo povoleno na základě rozhodnutí správy C. o udělení výjimky. Tak tomu nebylo, neboť předmětné rozhodnutí se vztahovalo pouze k případnému zásahu do zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, k němuž v rámci provádění prací v korytě K. mohlo docházet. Pokud by se však v dotčené lokalitě žádné zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů nevyskytovaly, pak by žádného povolovacího aktu ze strany správy C. nebylo třeba. Jinak řečeno, rozhodnutí správy C. o udělení výjimky pouze legalizovalo případný zásah do zvláště chráněných druhů rostlin a živočichů, k němuž by mohlo dojít v rámci výkopových prací v korytě vodního toku. Naproti tomu práce samotné (bez vztahu k případnému zásahu vůči chráněným rostlinám či živočichům) rozhodnutím správy C. o udělení výjimky legalizovány nebyly, proto

- nemůže obstát argument žalobce, že prováděl něco, co správa C. tak jako tak schválila. Správa C. nevykonává správu na úseku vodního zákona a jím chráněných zájmů (srov. § 1 odst. 1 a § 104 až § 112 *a contrario* vodního zákona), její stanovisko k provádění prací v korytě toku K. proto nemohlo žalobci založit oprávnění tyto práce provádět. Z téhož důvodu nemohou obstát argumenty žalobce, že provedení prací předem konzultoval s ředitelem správy C. (nehledě na to, že ústní příslib vedoucího zaměstnance veřejné instituce nemá účinky správního rozhodnutí).
32. Jediný akt, který zakládal oprávnění provádět práce v korytě K. a který je obsažen v předloženém správním spise, je již zmiňovaný souhlas vodoprávního úřadu ze dne 14. 12. 2015, který je dle obsahu souhlasem ve smyslu § 15a odst. 3 vodního zákona a který byl vydán na základě ohlášení P. L.. Z obsahu předmětného souhlasu však nijak nevyplývá, že by zakládal nějaké oprávnění pro žalobce, jeho adresátem je výlučně P. L..
33. Samozřejmě nelze vyloučit, aby osoba oprávněná ze souhlasu vydaného podle § 15a odst. 3 vodního zákona pověřila faktickým výkonem udržovacích prací v korytě vodního toku jiný subjekt coby smluvního zhotovitele, jež bude vůči správci toku v obdobném postavení jako stavební podnikatel vůči stavebníkovi [srov. § 15a vodního zákona ve spojení s § 2 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění zákona č. 39/2015 Sb.; dále srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 1. 2016, č. j. 6 As 196/2015-33, bod 17]. Smluvní zhotovitel (stavební podnikatel) jednající na základě pověření osoby oprávněné z titulu souhlasu podle § 15a odst. 3 vodního zákona (popř. oprávněné z titulu rozhodnutí vodoprávního úřadu vydaného v řízení podle § 115 vodního zákona) pak přirozeně nebude porušovat zákaz podle § 46 odst. 1 vodního zákona, a tudíž logicky ani nebude odpovídat za správní delikt podle § 125a odst. 1 písm. n) vodního zákona. Ostatně právě na tom spočívá jádro žalobní argumentace, že žalobce provedl práce se svolením P. L..
34. Soud však dává za pravdu žalovanému, že v postavení smluvního zhotovitele činného pro P. L. žalobce zjevně nebyl, což lze dovodit zejména z vyjádření P. L. ze dne 8. 1. 2018 (viz odstavec 9 výše). Žalobci lze přisvědčit potud, že v předmětném vyjádření není neexistence dohody či jiného svolení vyřčena výslovně (není zde žádná kategorická fráze typu „...*nikdy jsme se s odvolatelem na ničem nedohodli*...“). Nicméně z jeho celkového kontextu je patrné, že P. L. se k žalobcem prováděným činnostem stavělo velmi negativně, zejména neschvalovalo jeho způsob provozování K. R. vypouštěného právě skrz inkriminované koryto K.. Soud proto považuje za značně nepravděpodobné, že by P. L. dobrovolně využívalo služeb někoho, k jehož počínání současně zaujímal značně kritický postoj. Jak dále vyplývá ze smluv o dílo připojených k předmětnému vyjádření, P. L. s každým jednotlivým zhotovitelem uzavřelo smlouvu v písemné formě, ve které se podrobně vymezily podoba i způsob provádění prací v korytě K., termín dokončení prací, jejich předání a určení ceny (která se dle přiložených smluv pohybovala v částkách od 126 000 do 390 000 Kč). Uzavíralo-li P. L. s jinými subjekty pověřenými prováděním udržovacích prací v korytě K. podrobné písemné smlouvy, pak nelze považovat za příliš pravděpodobné, že by někomu tyto práce svěřilo jen na základě prosté ústní dohody (nadto někomu, k jehož činnosti se staví kriticky). S přihlédnutím k těmto skutečnostem soud musí přisvědčit žalovanému, že smlouvy o dílo předložené v průběhu odvolacího řízení

představují (byť nepřímý) důkaz o tom, že P. L. s žalobcem žádné ujednání o provádění prací v korytě K. nemělo a žádný souhlas mu v tomto směru neudělilo. Soud proto uzavírá, že tvrzení žalobce o tom, že inkriminované jednání prováděl se svolením či po dohodě s P. L., se nezakládá na pravdě.

35. Pouze pro úplnost soud podotýká, že se neztotožňuje s argumentací žalovaného ve vyjádření k žalobě, že na každou smlouvu uzavíranou P. L. coby státním podnikem by musela být vypisována veřejná soutěž. Ceny sjednané ve smlouvách o dílo předložených P. L. nasvědčují tomu, že udržovací práce v korytě K. by se patrně vešly do limitů zakázek malého rozsahu (srov. § 12 odst. 3 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, účinného do 31. 12. 2015, popř. § 27 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, účinného od 1. 1. 2016), které nemusejí být zadávány v zadávacím řízení. Uvedené však nemění nic na závěrech předchozího odstavce, že tvrzení žalobce o údajném provádění prací se souhlasem P. L. se zjevně nezakládá na pravdě.
36. Nicméně i kdyby (hypoteticky) mezi žalobcem a P. L. existovalo nějaké ujednání o provádění udržovacích prací v korytě K., pak by tyto práce musely být prováděny v souladu s podmínkami vymezenými souhlasem vodoprávního úřadu ze dne 14. 12. 2015. Tyto podmínky však žalobce zcela zjevně nedodržel. Zmiňovaný souhlas vodoprávního úřadu totiž zahrnoval práce pouze v rozsahu pozemků parc. č. X a X k. ú. S. (žalobcem provedené práce zasáhly pět dalších pozemků), a to v úseku říčního kilometru 14,0-14,5 (žalobcem provedené práce proběhly v úseku říčního kilometru 14,5 až 14,82), navíc měly být prováděny za pomoci trhačích prací malého rozsahu (žalobce prováděl práce bagrováním, jak plyne z výpovědi žalobcova zástupce a svědka R. M. – viz odstavce 6 výše). Jinými slovy, i kdyby se prokázala existence nějakého svolení či pověření uděleného žalobci ze strany P. L., neměnilo by to nic na tom, že žalobcem prováděné vytěžování zeminy z koryta K. a její deponování při březích by zcela evidentně vybočovalo z podmínek souhlasu vodoprávního úřadu, a tedy by je stěží bylo možno posuzovat jako činnosti prováděné v souladu s vodním zákonem (§ 46 odst. 1 a 2 vodního zákona).
37. Soud proto uzavírá, že žalobní námitky založené na argumentu vykonávání činnosti, která byla správními orgány tak jako tak povolena, jsou liché.
38. Z týchž důvodů nemůže obstát ani podpůrný argument žalobce, že z důvodu povolení předmětné činnosti jiným orgánem nemůže být jeho jednání považováno za škodlivé. Námitku, že se správní orgány nedostatečně zabývaly otázkou škodlivosti (materiální stránkou) inkriminovaného jednání, žalobce vznesl poprvé až v žalobě. Tím samozřejmě není vyloučeno, aby se problematikou materiální stránky správního deliktu zabýval jako první soud (k tomu srov. zejména usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 5. 2017, č. j. 10 As 24/2015-71 publ. pod 357/2017 Sb. NSS.), zároveň však nelze klást správním orgánům k tíži, pokud se otázkou škodlivosti inkriminovaného jednání nezabývaly zvláště podrobně a obsírně. Jak totiž dovodil Nejvyšší správní soud ve své předchozí práci, „[m]íra podrobnosti pro odůvodnění naplnění materiálních znaků skutkové podstaty přestupku je dána konkrétními pochybnostmi vznesenými v průběhu správního řízení. Pokud v průběhu správního řízení není materiální stránka zpochybněna, není vadou rozhodnutí správního orgánu, pokud neobsahuje obsáhlé odůvodnění v tomto směru“ (podle rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2016, č. j. 10 As 113/2014 – 71, bod 24; dále

srov. též rozsudky téhož soudu ze dne 9. 12. 2014, č. j. 2 As 116/2014 – 35, či ze dne 9. 8. 2012, č. j. 9 As 34/2012 – 28). Soud proto konstatuje, že nebyla-li žalobcem průběhu vodoprávního ani odvolacího řízení výslovně zpochybňována míra škodlivosti jeho jednání, pak z hlediska podrobnosti odůvodnění této problematiky zcela postačovalo hodnocení vodoprávního úřadu (potvrzeného žalovaným), že se jednalo o neodborný zásah provedený v korytě významného vodního toku nacházejícího se v C. ČR. a částečně také ve významné lokalitě soustavy N. X., a současně v úseku 14,5-14,82 říčního kilometru došlo k poškození břehů a trvalému záboru pozemků v soukromém vlastnictví (viz str. 5 prvostupňového rozhodnutí). Soud s tímto hodnocením míry závažnosti a s tím spojené škodlivosti inkriminovaného jednání souhlasí a doplňuje, že provádění zákonem zakázané činnosti bez příslušného povolení skutečně nepředstavuje jen formální naplnění příslušné skutkové podstaty, neboť provádění prací mající vliv na stabilitu koryta vodního toku vyžadují určitou odbornost, která však v případě žalobcem provedených prací zjevně nebyla dostatečná, neboť při nich došlo nejen k zásahu do chráněného území (což dokládá zejména stanovisko správy C. dne 15. 5. 2017 – odstavec 4 výše), ale též k poškození břehů a zanesení pozemků soukromých vlastníků (což dokládají zejména záznamy z místních šetření, připojené fotografie a výpověď R. M. – viz odstavec 6 výše). Dle soudu tedy materiální stránka správního deliktu byla bezpochyby naplněna.

39. Pro posouzení věci není podstatné, zda P. L. provedlo v zimě roku 2015 v korytě K. nějaké udržovací práce či nikoliv. Žalovaný ani vodoprávní úřad nikdy netvrdili, že by P. L. takové práce provádělo, na tomto skutkovém závěru napadené ani prvostupňové rozhodnutí vůbec nestojí. Správní orgány obou stupňů ostatně ani výslovně nezpochybňovaly, že koryto K. bylo v průběhu roku 2016 zaneseno sedimenty. Z tohoto důvodu považuje soud za zcela bezpředmětnou poznámku žalobce, že by bylo otázkou hodnou znalce, jak se sedimenty do koryta dostaly – znalecké zkoumání této otázky nemá pro danou věc vůbec význam, neboť výskyt sedimentů nebyl správními orgány nijak zpochybněn. Závěry správních orgánů nespočívaly na tom, zda P. L. nějaký úsek koryta K. vyčistilo od sedimentů, nýbrž na tom, že k této činnosti nebyl oprávněn žalobce. I kdyby bylo pravdou, jak tvrdí žalobce, že k vykonání této činnosti by bylo povinno P. L. coby správce vodního toku, nijak to neopravňuje žalobce k tomu, aby tuto činnost prováděl sám a odvolával se přitom na své subjektivní přesvědčení, že plnil něco, k čemu byl tak jako tak povinen někdo jiný, resp. co bylo tak jako tak schváleno. Zde lze opět zopakovat, co již bylo uvedeno v předchozím odstavci, tedy že provádění činnosti podmíněné příslušným povolením (resp. zakázané bez příslušného povolení) vyžaduje též určitou míru odbornosti, která by při udělování konkrétního typu povolení měla být zpravidla brána v potaz. Z tohoto důvodu nemůže realizaci dané činnosti bez dalšího převzít osoba, které není povolení adresováno, resp. zcela bez součinnosti se subjektem, jemuž povolení případně adresováno je.
40. Soud se dále zaměřil na žalobní námitky o okolnostech naplňujících podmínky jednání v krajní nouzi:
41. Podle § 125l odst. 1 vodního zákona „[p]rávní osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.“

42. Podle § 112 odst. 1 věty druhé zákona o odpovědnosti za přestupky „[o]dpovědnost za přestupky a dosavadní jiné správní delikty, s výjimkou disciplinárních deliktů, se posoudí podle dosavadních zákonů, pokud k jednání zakládajícímu odpovědnost došlo přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona; podle tohoto zákona se posoudí jen tehdy, jestliže to je pro pachatele příznivější.“
43. Podle § 24 odst. 1 zákona o odpovědnosti za přestupky „[č]in jinak trestný jako přestupek není přestupkem, jestliže jím někdo odvrací nebezpečí přímo hrozící zájmu chráněnému zákonem“, a podle odst. 2 „[n]ejde o krajní nouzi, jestliže toto nebezpečí bylo možno za daných okolností odvrátit jinak nebo následek tímto odvracením způsobený je zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil, anebo byl-li ten, komu nebezpečí hrozilo, povinen je snášet.“
44. V posuzované věci bylo řízení vůči žalobci zahájeno ještě před účinností zákona o odpovědnosti za přestupky. Zároveň se vůči němu – coby právnické osobě stíhané za jiný správní delikt – neužila ani ustanovení přestupkového zákona (srov. § 125a vodního zákona vůči tehdy účinnému § 2 odst. 1 přestupkového zákona *a contrario*). Řízení o správních deliktech právnických osob probíhala podle obecných ustanovení správního řádu, který neobsahuje zvláštní ustanovení o krajní nouzi. V posuzované věci však v průběhu správního řízení nabylo účinnosti ustanovení § 24 zákona o odpovědnosti za přestupky, upravující institut krajní nouze, jež je určeno všem subjektům, tedy fyzickým i právnickým osobám. Vzhledem k zásadě užití pozdějšího ustanovení je-li pro pachatele příznivější (§ 112 odst. 1 část za středníkem zákona o odpovědnosti za přestupky), dospěl soud k závěru, že podmínek daných ustanovením § 24 zákona o odpovědnosti za přestupky se logicky může dovolávat i právnická osoba, vůči níž bylo zahájeno řízení o správním deliktu spáchaném před 1. 7. 2017. Dle soudu tak může právnická osoba činit paralelně s liberačními důvody dle zvláštního zákona (v tomto případě § 125l odst. 1 vodního zákona).
45. Soud proto nesouhlasí s argumentací žalovaného ve vyjádření k žalobě, že žalobce se mohl odpovědnosti za správní delikt, za nějž byl uznán vinným, zprostit pouze v případě prokázání podmínek zvláštního liberačního důvodu podle § 125l odst. 1 vodního zákona. Soud naopak souhlasí s žalobcem, že mu nic nebránilo tvrdit splnění předpokladů pro jednání v krajní nouzi ve smyslu § 24 zákona o odpovědnosti za přestupky. Tím ovšem není řečeno, že by žalobce tyto předpoklady skutečně naplnil.
46. Předpokladem pro posouzení určitého jednání jako jednání v krajní nouzi je kumulativní splnění několika podmínek: Jednak se musí jednat o odvracení nebezpečí přímo hrozícího zájmu chráněnému zákonem (podmínka přímého ohrožení zákonem chráněného zájmu), dále jednáním způsobený následek nesmí být zřejmě stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil (podmínka subsidiarity), a dále hrozící nebezpečí nebylo možno za daných okolností odvrátit jinak (podmínka proporcionality), přičemž chybí-li byť i jedna z těchto podmínek, nemůže být dané jednání posuzováno jako jednání v krajní nouzi (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 11. 2013, č. j. 7 As 29/2013- 24, či ze dne 9. 12. 2014, č. j. 2 As 116/2014-35).
47. V nyní posuzované věci žalobce spatřuje hrozící nebezpečí v tom, že v případě zanesení koryta K. by nemohl vypouštět K. R., aniž by přitom způsobil zaplavení pozemků nacházejících se podél koryta K.. Současně vylučuje možnost, že by K. R.

vůbec nevypouštěl, neboť je přesvědčen, že mu vypouštění bylo uloženo rozsudkem ve věci *Manipulační řád K. R.*, a tedy ani neměl jinou možnost než provést zemní práce v korytě K. za účelem uvolnění jejího průtoku.

48. Na tomto místě soud považuje za vhodné vyjasnit, čeho se jeho rozsudek ve věci *Manipulační řád K. R.* konkrétně týkal. Zmiňovaným rozsudkem bylo zrušeno rozhodnutí žalovaného ze dne 17. 6. 2013, č. j. 085237/KUSK/OŽP, jímž žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil (s částečnou změnou výroku) rozhodnutí vodoprávního úřadu ze dne 21. 5. 2013, č. j. VŽP/2219/2013-5/33/Mar, jímž byla žalobci uložena pokuta ve výši 50 000 Kč za spáchání správního deliktu podle ustanovení § 125d odst. 4 písm. a) vodního zákona, jehož se měl žalobce dopustit tím, že postupoval v rozporu s manipulačním řádem K. R., konkrétně s částí ukládající vlastníku rybníka provádět jeho vypouštění s ohledem na průtočnou kapacitu vodního toku K. plynule a s takovým odtokem, aby nedošlo k náhlému a škodlivému nárůstu. Hlavní důvod, proč soud zmiňované rozhodnutí žalovaného zrušil, spočíval v tom, že se správní orgány dostatečně nevypořádaly s tvrzeními žalobce o učinění všech možných opatření k tomu, aby porušení povinnosti stanovené mu manipulačním řádem K. R. dostál. Další zrušující důvod spočíval v tom, že správní orgány vycházely ze zjištění, že k rozlivu vody z koryta K. docházelo i při plynulém vypouštění rybníka, nicméně aby bylo možno hovořit o porušení povinností stanovených manipulačním řádem, bylo třeba též zjistit, zda nárůst průtoku byl náhlý, a nikoli pouze že k němu došlo a že měl škodlivé následky. Zjednodušeně řečeno: Nosným závěrem rozsudku ve věci *Manipulační řád K. R.* bylo, že ze strany správních orgánů nebylo dostatečně postaveno najisto, zda žalobce skutečně porušil ustanovení manipulačního řádu vydaného pro K. R., jehož byl současně provozovatelem. Naproti tomu otázka odstraňování sedimentů či nutností provádění jaký C. prací v korytě K. nebyla vůbec předmětem projednání.
49. Není tedy pravdou, jak tvrdí žalobce, že by mu rozsudkem ve věci *Manipulační řád K. R.* bylo uloženo K. R. vypouštět. Nic takového v předmětném rozsudku řečeno nebylo a ani být nemohlo, neboť soud ve správním soudnictví nemůže účastníkovi závazně přímo uložit splnění konkrétní povinnosti, natož povinnosti odborně technického charakteru, jako je manipulace s vodním dílem. Žalobce měl patrně na mysli části odůvodnění rozsudku ve věci *Manipulační řád K. R.*, ve které soud citoval konkrétní ustanovení manipulačního řádu, zejména jeho bod C.5.2 stanovící, že „...vypouštění rybníka je nutno provádět s ohledem na stabilitu hráze a s ohledem na průtočnou kapacitu koryta K. (zejména v zastavěné části obce)“. Jednalo se však o rekapitulaci obsahu podkladů (zde konkrétně manipulačního řádu), z nichž vycházely správní orgány, a nikoliv o právní závěr soudu. Žalobce si tudíž obsah rozsudku ve věci *Manipulační řád K. R.* vykládá chybně, neboť nerozlišuje mezi konstatováním obsahu předložených listin a hodnotícími závěry soudu a směšuje je dohromady. Současně žalobce z obsahu zmiňovaného rozsudku nesprávně dovozuje, že plnění povinnosti spočívající ve vypouštění K. R. v sobě zahrnuje i nutnost zasáhnout do koryta K.. Pro odstranění pochybností soud uvádí, že v rozsudku ve věci *Manipulační řád K. R.* se neřešilo, zda žalobce provozuje K. R. řádně, ani zda skutečně dodržuje povinnosti stanovené manipulačním řádem, ani zda provozní činnost tohoto rybníka je nastavena optimálně. V předmětném rozsudku bylo pouze vysloveno, že skutečnosti zjištěné správními orgány neodůvodňovaly sankcionovat žalobce za správní delikt – k otázce vlastního technického provozu K. R. se soud vůbec

nevyjadřoval. Z těchto důvodů neobstojí žalobcův argument, že vypouštění K. R. bylo uloženo soudem a že provedení zemních prací v korytě K. byl jediný možný způsob, jak toto vypouštění bezpečně realizovat.

50. Obstát však nemůže ani obecný argument (tj. bez vazby na žalobcem dovozované závěry rozsudku ve věci *Manipulační řád K. R.*), že pročištění K. je jediný způsob, jak zajistit bezpečné vypouštění rybníka bez rizika zaplavování okolních pozemků, a že vypouštění nebylo možno realizovat jinak. Stěžejním nástrojem pro eliminaci nebezpečí povodňových škod hrozících v důsledku provozování vodních děl (tedy nejen rybníků) je právě manipulační řád, který je vydáván individuálně pro každé vodní dílo s ohledem na jeho specifické parametry a který je na časově omezenou dobu schvalován vodoprávním úřadem [srov. zejm. § 59 odst. 1 písm. a), odst. 3, § 84 odst. 1 písm. f) a § 115 odst. 18 vodního zákona]. Proto, než se žalobce pustil do provádění výkopových prací v korytě vodního toku a deponování zeminy na cizích pozemcích bez souhlasu dotčených vlastníků (s odvoláním na nutnost vypouštění rybníka), měl si nejprve vyjasnit, zda jím provozovaný K. R. měl skutečně platný manipulační řád a zda on sám při výpustích rybníka skutečně postupoval zcela v mezích tohoto manipulačního řádu (jakkoliv v tomto směru nakonec nebyl shledán odpovědným za správní delikt), případně zda nebylo na místě předložit vodoprávnímu úřadu žádost o schválení nového manipulačního řádu zohledňujícího aktuální technický stav rybníka a na něj působících vlivů z okolí. Vyřešení těchto provozně-technických záležitostí mělo předcházet vlastnímu vypouštění či jiné manipulaci s vodním dílem. Soud je proto přesvědčen, že žalobce měl objektivně i jiné možnosti, jak zajistit bezpečný způsob vypouštění provozovaného rybníka, než iniciativním převzetím povinností správce vodního toku a zásahem na cizích pozemcích bez předchozího souhlasu jejich vlastníků. Dle soudu proto jednání žalobce nenaplnovalo podmínku proporcionality coby jeden z nezbytných předpokladů pro aplikaci ustanovení o krajní nouzi.
51. Nicméně i kdyby soud připustil, že bezpečný provoz rybníka skutečně mohl být zajištěn pouze zásahem do koryta K., pak i za této situace jistě bylo možno pokusit se předem dohodnout s vlastníky dotčených pozemků, potažmo je informovat o nutnosti zabezpečovacích prací. Skutečnosti zjištěné vodoprávním úřadem v průběhu správního řízení však nasvědčují tomu, že žalobce se zjevně pustil do provádění výkopových prací v korytě K. a teprve po nesouhlasných odezvách ze strany dotčených vlastníků začal své počínání vysvětlovat tím, že tak musí činit kvůli vypouštění rybníka. To podporuje závěr předchozího odstavce o nedostatku proporcionality.
52. Lichá je rovněž argumentace o odvrácení škod na majetku vlastníků pozemků, které by dle tvrzení žalobce byly při vypouštění rybníka jinak zaplaveny. Nelze totiž přehlédnout, že následkem žalobcem prováděných prací v korytě K. došlo k „rozkopání“ (resp. rozbagrování) části pozemků a naopak zanesení jiných částí těchto pozemků vytěženou zeminou, to vše bez předchozího souhlasu vlastníků těchto pozemků. Jak navíc vyplývá z šetření vodoprávního úřadu (viz odstavce 3 a 4 výše), uložením vytěžené zeminy na pravém břehu došlo k částečné změně odtokových poměrů a v důsledku toho došlo k podmáčení některých pozemků. Jinak řečeno, žalobce za účelem zabránění škody na pozemcích v podobě jejich částečného zaplavení způsobil na těchto pozemcích škodu jinou v podobě jejich rozkopání a zanesení, a paralelně s tím způsobil částečné zaplavení pozemků jiných. Dle soudu tak žalobce

způsobil minimálně stejně závažný (ne-li dokonce závažnější) následek, než který se dle svého tvrzení pokoušel odvrátit. Soud proto dospěl k závěru, že jednání žalobce nesplňovalo ani podmínku subsidiarity coby další z nezbytných předpokladů pro aplikaci institutu krajní nouze.

53. S ohledem na výše uvedené soud uzavírá, že jednání žalobce nebylo možno posuzovat jako jednání v krajní nouzi, neboť u něj zjevně nebyla splněna ani podmínka proporcionality (objektivně nebyly vyloučeny jiné postupy při vypouštění K. R.), ani podmínka subsidiarity (následek způsobený na pozemcích dotčených vlastníků v důsledku žalobcem provedených prací byl minimálně stejně závažný jako částečné zaplavení těchto pozemků).
54. Pokud jde o naplnění zvláštního liberačního důvodu podle § 125l odst. 1 vodního zákona, ztotožňuje se soud s hodnocením žalovaného, že podmínky tohoto ustanovení žalobce v průběhu správního řízení neprokázal. Navíc vzhledem k charakteru správního deliktu podle § 125a odst. 1 písm. n) vodního zákona, jehož skutková podstata spočívá v porušení zákazu stanoveného jiným ustanovením tohoto zákona (čili v porušení povinnosti něco nekonat), si lze z povahy věci jen stěží představit, jak by mohlo reálně vypadat vynaložení veškerého úsilí, které by bylo možno požadovat k zabránění porušení (spočívající v nekonání) právní povinnosti.
55. Zbývá se vyjádřit k žalobcovu nesouhlasu s výší uložené pokuty. Vzhledem k tomu, že za správní delikt podle § 125 odst. 1 písm. n) vodního zákona je možno uložit pokutu až 500 000 Kč, přičemž žalobci byla uložena pokuta ve výši 100 000 Kč, je zřejmé, že šlo o sankci pohybující se blíže spodní hranici zákonem stanovené sazby. Žalovaný se přitom v napadeném rozhodnutí ztotožnil s úvahou vodoprávního úřadu, který v odůvodnění prvostupňového rozhodnutí relativně podrobně popsal, které okolnosti považuje za přítěžující a které naopak polehčující (viz str. 6 prvostupňového rozhodnutí), a současně přihlédl k tomu, že žalobce je ekonomicky aktivní subjekt, který není v úpadku, a proto pro něj pokuta ve výši 100 000 Kč nemůže být likvidační. K tomuto hodnocení soud v podstatě nemá co dodat a považuje jej ve vztahu k výši pokuty (nadto při dolní hranici zákonné sazby) za zcela přezkoumatelné. V souvislosti s výší uložené pokuty soud považuje rovněž za dostatečné hodnocení správních orgánů (zejména vodoprávního úřadu v prvostupňovém rozhodnutí – viz odstavec 7 výše) ohledně závažnosti jednání. Jelikož žalobce v průběhu správního ani posléze soudního řízení nijak blíže nepředestřel své osobní ani majetkové poměry, není zde nic, na základě čeho by bylo možno usuzovat na zjevnou nepřiměřenost uložené pokuty.

V. Závěr a náklady řízení

56. S ohledem na výše uvedené soud neshledal žalobu za důvodnou, a proto ji dle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl (výrok I).
57. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Pokud jde o žádost procesně úspěšného žalovaného o přiznání náhrady nákladů řízení, pak soud odkazuje na závěry usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014 – 47, podle něhož žalované správní orgány mají právo pouze na náhradu vynaložených nákladů, které přesahují jejich běžnou úřední činnost, jinak se náhrada nákladů procesně úspěšnému žalovanému správnímu orgánu zásadně nepřiznává. V nyní posuzované věci žalovaný předložil vyjádření k žalobě a zaslal

správní spis, což nelze považovat za úkony, jež by vybočovaly z běžné úřední činnosti a s nimiž by byly spojeny mimořádné náklady. Proto soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok II).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 30. listopadu 2020

JUDr. Věra ŠIMŮNKOVÁ, v. r.
předsedkyně senátu